

ΗΜΕΡΙΔΑ

στο πλαίσιο της 201ης επετείου από τη σύγκληση
της Β' Εθνοσυνέλευσης στο Άστρος
29 Μαρτίου - 18 Απριλίου 1823

ΤΟ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΟ ΜΟΥΣΕΙΟ ΑΣΤΡΟΥΣ ΑΠΟΚΑΛΥΠΤΕΙ ΤΑ ΜΥΣΤΙΚΑ ΤΗΣ ΕΠΑΥΛΗΣ ΤΟΥ ΗΡΩΔΗ ΑΤΤΙΚΟΥ

Β' ΕΘΝΙΚΗ ΣΥΝΕΛΕΥΣΙΣ
ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ
1823 · Άστρος · 2024

Ίδρυμα «Μνήμη Αγγελικής και Λεωνίδα Ζαφείρη»
Άστρος, Σάββατο 11 Μαΐου 2024

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
Υπουργείο Πολιτισμού

Γενική Διεύθυνση Αρχαιοτήτων και Πολιτιστικής Κληρονομιάς
Διεύθυνση Νεότερης Πολιτιστικής Κληρονομιάς (ΔΙΝΕΠΙΟΚ)

Άλη
Πολιτιστική
Κληρονομιά

ΔΗΜΟΣ
ΒΟΡΕΙΑΣ ΚΥΝΟΥΡΙΑΣ

Η Ημερίδα πραγματοποιείται υπό την αιγίδα του Υπουργείου Πολιτισμού
Οργάνωση: Δήμος Βόρειας Κυνουρίας
Συνδιοργανωτής: Ίδρυμα «Μνήμη Αγγελικής και Λεωνίδα Ζαφείρη»
Επιμέλεια προγράμματος Ημερίδας και έντυπης έκδοσης προγράμματος:
Σμαράγδη Ι. Αρβανίτη

ΧΑΙΡΕΤΙΣΜΟΙ

Γεώργιος Καμπύλης

Δήμαρχος Βόρειας Κυνουρίας

Πρόεδρος Οργανωτικής Επιτροπής

Το 2023 υπήρξε χρονιά συμβολική όχι μόνο για το Άστρος, αλλά και για τους δημοκρατικούς θεσμούς και την καθιέρωση του Συντάγματος του νεότερου Ελληνικού Κράτους. Η Επέτειος της συμπλήρωσης 200 χρόνων από τη Σύγκληση της Β' Εθνοσυνέλευσης στο Άστρος εορτάστηκε με ποικίλες εκδηλώσεις και δράσεις που άφησαν ανεξίτηλο το αποτύπωμά τους και δημιούργησαν ιστορική παρακαταθήκη στους δημότες της Βόρειας Κυνουρίας. Μεταξύ αυτών ήταν και η πραγματοποίηση του Συνεδρίου Ιστορίας και Πολιτισμού με ειδικό θέμα: «Η Β' Εθνοσυνέλευση, τα γεγονότα, οι πρωταγωνιστές, οι αποφάσεις, ο αντίκτυπός της».

Ο στόχος που είχαμε θέσει ήταν να καθιερωθεί η πραγματοποίηση ετήσιου Επιστημονικού Συνεδρίου, ώστε να αναδεικνύεται κάθε φορά και μια διαφορετική πτυχή της πλούσιας πολιτιστικής και ιστορικής παράδοσης του τόπου μας.

Έχω τη χαρά, λοιπόν, να σας καλωσορίζω στη διοργάνωση της Ημερίδας: «Το Αρχαιολογικό Μουσείο Άστρους αποκαλύπτει τα μυστικά της Έπαυλης του Ηρώδη Αττικού». Η Έπαυλη του Ηρώδη Αττικού συνιστά ένα από τα σημαντικότερα μνημεία των ρωμαϊκών χρόνων και δυστυχώς παραμένει αναξιοποίητη και άγνωστη. Ενώ, και το Αρχαιολογικό Μουσείο Άστρους, το οποίο στεγάζει κατεξοχήν ευρήματα από την περιοχή της αρχαίας κώμης Εύας και από την Έπαυλη, παραμένει κλειστό λόγω προβλημάτων συντήρησης.

Στην Ημερίδα θ' αναδειχθούν τα χαρακτηριστικά εκείνα που κάνουν το μνημείο ξεχωριστό και θα συζητηθούν ζητήματα συντήρησης και ανάδειξής του. Παράλληλα, θ' αναδειχθεί η τριπλή σπουδαιότητα του Αρχαιολογικού Μουσείου Άστρους – λόγω θέσης, ιστορικότητας και ευρημάτων.

Σκοπεύουμε έτσι, να προκαλέσουμε στην επιστημονική κοινότητα έναν γόνιμο διάλογο που, αφενός, θα φέρει σ' επαφή τους πολίτες με την τοπική ιστορία και αφετέρου, θα κινητοποιήσει τους αρμόδιους φορείς για την προστασία και ανάδειξη των μνημείων.

ΤΟ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΟ ΜΟΥΣΕΙΟ
ΑΣΤΡΟΥΣ ΑΠΟΚΑΛΥΠΤΕΙ
ΤΑ ΜΥΣΤΙΚΑ ΤΗΣ ΕΠΑΥΛΗΣ
ΤΟΥ ΗΡΩΔΗ ΑΤΤΙΚΟΥ

Πρόγραμμα
Περιλήψεις ανακοινώσεων
Ομιλητές

Άστρος 2024

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ

10:00-10:30

Προσέλευση

10.30-11.00

Χαιρετισμοί

11.00-14.00

Ομιλίες

Προεδρείο: Ιωάννα Τετώρου – Σμαράγδη Ι. Αρβανίτη

1. Σμαράγδη Ι. Αρβανίτη

*Από το Ιερό του Πολεμοκράτη, στη Μονή Λουκού:
συζητώντας τη διαχρονικότητα μιας θέσης στον
ελαιόκαμπο της Θυρέας.*

2. Παναγιώτης Κωσταλούπης

*Το έργο της Διεύθυνσης Συντήρησης Αρχαίων και
Νεωτέρων Μνημείων στο πλαίσιο της προστασίας
και ανάδειξης του διακόσμου της Έπαυλης του Ηρώδη
στη Λουκού Κυνουρίας.*

3. Ελένη Ψαθή – Μαρίνα Παπαδημητρίου

*Οι ενέργειες της Αρχαιολογικής Υπηρεσίας για την
Έπαυλη Ηρώδη του Αττικού στην Εύα και το
Αρχαιολογικό Μουσείο Άστρους κατά τα τελευταία έτη.*

4. Γεώργιος Σπυρόπουλος

*Η ανάδυση της πνευματικά ενεργούς προσωπικότητας
του Ηρώδη Αττικού από τον αδιόρατο απόηχο του
αρχιτεκτονικού και γλυπτού διακόσμου της Έπαυλης
του στην Εύα/Λουκού Κυνουρίας.*

5. Κλήμης Ασλανίδης – Χριστίνα Πινάτση – Κωνσταντίνα
Τσούλου

*Η μελέτη αποκατάστασης του Αρχαιολογικού Μουσείου
Άστρους*

14:00-14:30

Ερωτήσεις – συζήτηση

Ομιλητές - Περιλήψεις

ΣΜΑΡΑΓΔΗ Ι. ΑΡΒΑΝΙΤΗ

Από το Ιερό του Πολεμοκράτη, στη Μονή Λουκούς: συζητώντας τη διαχρονικότητα μιας θέσης στον ελαιόκαμπο της Θυρέας.

Στον κάμπο της Θυρέας, σε μια περιοχή που περιβάλλεται από τις οροσειρές της Ζάβιτσας, της Παλιοπαναγιάς και του Ελληνικού, μεταξύ των ιστορικών κωμοπόλεων του Άστρους και των Κάτω Δολιανών, αναπτύχθηκαν σημαντικοί χώροι λατρείας και οικισμοί ήδη από την ύστερη κλασική περίοδο.

Μια αξιόλογη ιστορία που εκτυλίσσεται από τον 5ο αιώνα π.Χ., το Ιερό του Πολεμοκράτη και την πόλη Εύα, συνεχίζεται στην Έπαυλη του σοφιστή Ηρώδη Αττικού και κατόπιν στην παλαιοχριστιανική βασιλική και το σημερινό καθολικό της Μονής Λουκούς που ανάγεται στις αρχές του 17ου αιώνα.

Μια θέση με συνεχή χρήση που συμβολίζει ακριβώς τη συνέχεια και την εναλλαγή θρησκειών και διαφορετικών πολιτισμών. Η ίδρυση στην ίδια περιοχή οικισμών, οικιστικών συγκροτημάτων και ιερών πανελλαδικής εμβέλειας δηλώνει σαφώς την ιστορικότητα και ιερότητά της.

Σμαράγδη Ι. Αρβανίτη, Διδάκτωρ Βυζαντινής Αρχαιολογίας και μεταδιδακτορική ερευνήτρια του ΕΚΠΑ.

ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ ΚΩΣΤΑΛΟΥΠΗΣ

Το έργο της Διεύθυνσης Συντήρησης Αρχαίων και Νεωτέρων Μνημείων στο πλαίσιο της προστασίας και ανάδειξης του διακόσμου της Έπαυλης του Ηρώδη στη Λουκού Κυνουρίας.

Η Διεύθυνση Συντήρησης Αρχαίων και Νεωτέρων Μνημείων συμβάλει ενεργά στη διάσωση της ρωμαϊκής Έπαυλης του Ηρώδη Αττικού στη Λουκού Κυνουρίας, από τη δεκαετία του 1990. Έχει θέσει τις απαραίτητες προδιαγραφές για τη δημιουργία του κατάλληλου στεγάστρου, ενώ παράλληλα έχει εκπονήσει μελέτες για την κατάσταση διατήρησης και προτάσεων συντήρησης των επιχρισμάτων, των ψηφιδωτών, των μαρμαροθετημάτων και των γλυπτών της.

Στο πεδίο, έχει υλοποιήσει με το προσωπικό της, εργασίες σωστικού χαρακτήρα και εργασίες συστηματικής συντήρησης σε συνεργασία με τις συναρμόδιες Υπηρεσίες του Υπουργείου Πολιτισμού. Το 2023 μετά από αίτημα της ΕΦΑ Αρκαδίας ανέλαβε και υλοποίησε την αποκάλυψη του συνόλου των ψηφιδωτών δαπέδων με σκοπό την ψηφιακή αποτύπωσή τους από τη Διεύθυνση Αναστήλωσης Αρχαίων Μνημείων.

Παναγιώτης Κωσταλούπης, Προϊστάμενος του Τμήματος Εκτέλεσης Έργων Συντήρησης Αρχαίων και Νεωτέρων Μνημείων, Υπουργείο Πολιτισμού

ΕΛΕΝΗ ΨΑΘΗ – ΜΑΡΙΝΑ ΠΑΠΑΔΗΜΗΤΡΙΟΥ

Οι ενέργειες της Αρχαιολογικής Υπηρεσίας για την Έπαυλη Ηρώδη του Αττικού στην Εύα και το Αρχαιολογικό Μουσείο Άστρους κατά τα τελευταία έτη.

Ελένη Ψαθή, Αναπληρώτρια Προϊσταμένη Προϊστορικών και Κλασικών Αρχαιοτήτων και Μουσείων, Εφορεία Αρχαιοτήτων Αρκαδίας.

Μαρίνα Παπαδημητρίου, Αναπληρώτρια Προϊσταμένη Βυζαντινών και Μεταβυζαντινών Αρχαιοτήτων και Μουσείων, Εφορεία Αρχαιοτήτων Αρκαδίας.

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΣΠΥΡΟΠΟΥΛΟΣ

Η ανάδυση της πνευματικά ενεργούς προσωπικότητας του Ηρώδη Αττικού από τον αδιόρατο απόηχο του αρχιτεκτονικού και γλυπτού διακόσμου της έπαυλής του στη Εύα/Λουκού Κυνουρίας.

Η συμβολή αυτή αποσκοπεί, μέσα από τη μελέτη του γλυπτού διακόσμου της Έπαυλης του Ηρώδη Αττικού και της αισθητικής των επί μέρους χώρων της, να καταδείξει πως, αν η Ελληνική τέχνη μπόρεσε να ασκήσει επιρροές τόσο βαθιές και με τέτοια διάρκεια είναι γιατί δεν έμεινε ποτέ αμετακίνητη, αλλά διατήρησε έναν βαθμό σταθερής δημιουργίας, παραμένοντας πάντα σε αρμονία με το ανθρώπινο πνεύμα.

Να καταδείξει την αγάπη της για τις αναλογίες και τα όρια μίας ισορροπίας, ώστε να μπορέσει να ανταποκριθεί σε έναν συγκεντρωτικό κόσμο, όπως εκείνος της Ρωμαϊκής αυτοκρατορίας. Να καταδείξει τον «Θουκυδίδειο Τρόπο» μνημειοποίησης /διαιώνισής της, ως αποτέλεσμα του ακραίου συναισθηματισμού του ιδρυτή της Έπαυλης, ένα από τα πιο χαρακτηριστικά του γνωρίσματα.

Καθ. Δρ. Γ. Σπυρόπουλος, Αναπλ. Προϊστάμενος ΕΦΑ Κορινθίας, Professori Visitatori Diddattica – University of Sapienza, Rome, Director – Lechaion Harbor and Settlement Land Project (Corinth), Academic Associate – Ioannou Center for Classical and Byzantine Studies, University of Oxford.

**ΚΛΗΜΗΣ ΑΣΛΑΝΙΔΗΣ – ΧΡΙΣΤΙΝΑ ΠΙΝΑΤΣΗ –
ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΑ ΤΣΟΥΛΟΥ**

***Η μελέτη αποκατάστασης του Αρχαιολογικού
Μουσείου Άστρους***

Η σχολή Καρυσιώτη, στην οποία στεγάζεται το Αρχαιολογικό Μουσείο του Άστρους εμφάνισε δομικές βλάβες στον σεισμό του 2008, οι οποίες αντιμετωπίστηκαν με προσωρινά μέτρα στερέωσης.

Οι νέες μελέτες που εκπονήθηκαν από τον Δήμο Βόρειας Κυνουρίας με τη χορηγία της μη κερδοσκοπικής εταιρείας ΑΙΓΕΑΣ ΑΜΚΕ έχουν ως στόχο να αντιμετωπιστούν τα δομικά προβλήματα του κτηρίου και ταυτόχρονα να σχεδιαστούν οι απαραίτητες επεμβάσεις, ώστε το μουσείο να επαναλειτουργήσει με όλες τις σύγχρονες προδιαγραφές. Οι μελέτες δίνουν έμφαση στην ανάδειξη του ιστορικού χαρακτήρα της σχολής και του περιβάλλου της, με τη στερέωση και συντήρηση των καταλοίπων της προεπαναστατικής οικοδομικής φάσης του κτηρίου, την ισόρροπη προβολή της μετεπαναστατικής οικοδομικής φάσης και την απομάκρυνση άστοχων νεώτερων επεμβάσεων. Παράλληλα, προβλέπουν τον εκσυγχρονισμό των ηλεκτρομηχανολογικών εγκαταστάσεων, τον ανασχεδιασμό των βοηθητικών κτηρίων (φυλακείου-χώρων υγιεινής) και την πλήρη πρόσβαση των χώρων του μουσείου από άτομα με αναπηρία.

*Κλήμης Ασλανίδης, αρχιτέκτων μηχανικός - αναστηλωτής,
αναπληρωτής καθηγητής Πολυτεχνείου Κρήτης, kaslanidis@tuc.gr*

*Χριστίνα Πινάτση, αρχιτέκτων μηχανικός - αναστηλώτρια,
cpinatsi@yahoo.com*

Κωνσταντίνα Τσούλου, πολιτικός μηχανικός, dina.tsoulou@gmail.com

ΟΡΓΑΝΩΤΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ

Γιώργος Καμπύλης, Πρόεδρος, Δήμαρχος Βόρειας Κυνουρίας

Παναγιώτα Αδάμη, Ειδική συνεργάτης Δημάρχου Βόρειας Κυνουρίας

Σμαράγδη Ι. Αρβανίτη, Δρ. Αρχαιολόγος

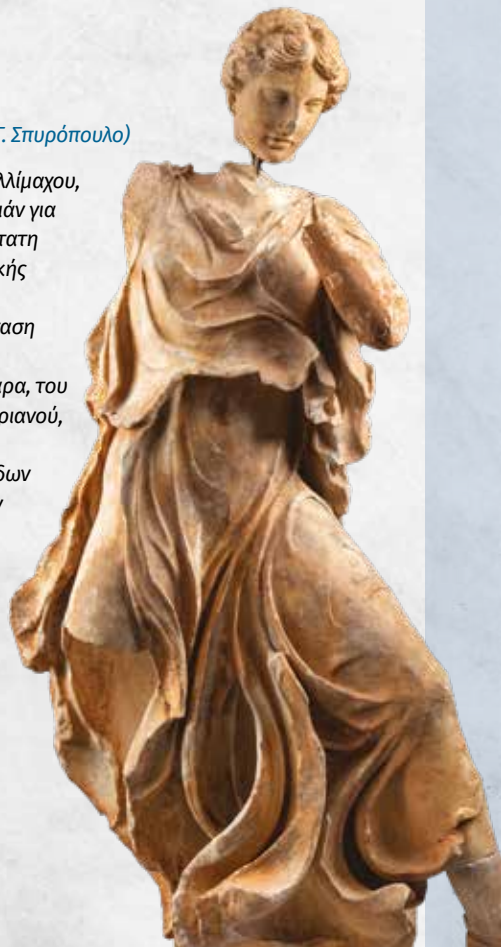
Νίκος Γαϊτάνης, Πρόεδρος Ιδρύματος «Μνήμη Αγγελικής και Λεωνίδα Ζαφείρη»

Ιωάννα Τετώρου, MSc Δημοσιονομικός ελεγκτής στο Ελεγκτικό Συνέδριο

Φωτογραφικό υλικό:

(ευγενική παραχώρηση από Γ. Σπιρόπουλο)

- Ορχούμενη Λάκαινα του Καλλιμάχου, 5ος αι. π.Χ. (φωτ. Πάρις Ταβτιάν για την Έκθεση «Κάλλος. Η υπέρτατη ομορφιά», Μουσείο Κυκλαδικής Τέχνης, 2021).
- Στήλη με ανάγλυφη παράσταση αθλητή, 2ος αι. μ.Χ.
- Πορτραίτο του Αίλιου Καίσαρα, του ξεχασμένου διαδόχου του Αδριανού, 2ος αι. μ.Χ.
- Τμήματα ψηφιδωτών δαπέδων με γεωμετρικά σχέδια και την παράσταση της Απόλαυσης 130-150 μ.Χ.
- Πορτραίτο του Ηρώδη Αττικού, 2ος αι. μ.Χ.

**ΔΗΜΟΣ
ΒΟΡΕΙΑΣ ΚΥΝΟΥΡΙΑΣ**

Ι. Κυριακού & Πινδάρου, Άστρος

Τ: 27553 60101

www.voreiakynouria.gov.gr